Pancreas-betegségek és pszichológia

Magyar Mesterséges Táplálási Társaság
2025. évi Kongresszusa
(2025. október 10.)

Fehér Tibor Dániel

MMTT

Fehér Tibor

klinikai szakpszichológus, PhD-hallgató, egyetemi tanársegéd (KRE-BTK)

Kapcsolat:
feher.tibor.daniel@semmelweis.hu

ABOUT THE STUDENT

MUNKAHELY:

Pankreász Betegségek Intézete, Semmelweis Egyetem

SUPERVISOR:

Prof. Dr. Péter Hegyi, Dr. Nagy Rita

SCIENTIFIC METHODOLOGY SUPERVISOR:

Mahmoud Obediat

VÍZIÓ: Egy olyan pszichoszociális betegellátás, ahol a gyomor-bélrendszeri betegségeket könnyebben tudjuk megelőzni, enyhíteni és gyógyítani.

MISSZIÓ: Pszichoszociális intervenciók és megelőzési programok kidolgozása.

MMTT

Pszichopankreatológia?

ORVOS-TUDOMÁNY

PSZICHOLÓGIA-TUDOMÁNY

ONKOPSZICHOLÓGIA, PSZICHOKARDIOLÓGIA, PSZICHODERMATOLÓGIA, **pszichopankreatológia**

MMOTT

Korai élmények
(vulnerabilitást jelentő tényezők)

alapsémák, hiedelmek

KIVÁLTÓ HELYZET
(sémák/hiedelmek aktiválódnak)

(negatív automatikus
GONDOLATOK
"Borzalmasan fog fájni"

TESTI REAKCIÓK
fokozott szívverés,
hányinger,
émelygés
szapora légzés

ÉRZELEM
SZORONGÁS
félelem
rettegés

VISELKEDÉS
Tápszonda lehelyezésének megtagadása
orvosi javaslat ellenére; non-compliance;
saját felelősségre távozás

MMTT

SZAKIRODALMI HÁTTÉR

- **MIT TUDUNK EDDIG?**

- kapcsolat áll fenn az ***agy***, a ***bélrendszer***, a ***mikrobiom*** és a ***pszichológiai változók között***. [1]

- pl. a ***depresszió*** növeli a ***krónikus betegségek*** előfordulását a ***krónikus betegségek*** növelik a ***depresszió*** előfordulását

- **IBD:** szorongás (**20%**) és depresszió (**15%**) prevalenciája [2,3]

- **PROBLÉMA: AP esetén nincsenek eléggé kutatva a pszichológiai terápiás indikációk** → rosszabb klinikai kimenetelek

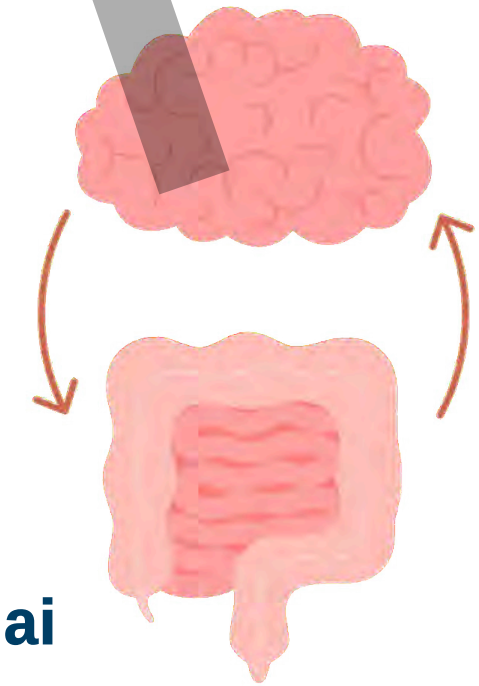

CÉL: lássuk a prevalenciákat pancreatitis esetében is.

[1] -- Petten et al. Gen Hosp Psychiatry (2008)
[2] -- Ma et al. BMC Psychiatry (2021)
[3] – Neuendorf et al. J Psychosom Res (2016)

MMTT

I. A szorongás valamint a depresszió prevalenciájának vizsgálata hasnyálmirigy-gyulladásban szenvedő betegeknél

Mi a szorongás és a depresszió előfordulása (akut és krónikus) pancreatitisben?

Co **szorongás és/vagy depresszió**
Co **akut és krónikus pankreatitisz**
P **felnőttek**

Hipotézis: Pancreatitis-es betegek körében magas a szorongás és a depresszió előfordulása.

MMTT

Szisztematikus szakirodalmi áttekintés

- **Keresőszavak**

Domain 1:	pancreatiti*

ÉS

Domain 2:	(anx* OR depress* OR (("mood" OR "mental" OR "psychiatric" OR "major depressive" OR "persistent depressive" OR "cyclothymic" OR "substance-induced" OR "medication-induced" OR "Unspecified Depressive" OR "social anxiety" OR "obsessive-compulsive" OR "post-traumatic" OR "acute stress" OR "generalized anxiety" OR "panic") AND (illness* OR disorder* OR disease*)) OR mental disorders OR mood disorders OR "MDD" OR "Bipolar" OR "cyclothymia" OR "Agoraphobia" OR "Specific Phobia" OR "PTSD" OR "GAD")

- **Keresések mindhárom fő adatbázisban** (PubMed, EMBASE, Cochrane Library)

- **Eredmények: Medline** (3103), **Embase** (4885), **CENTRAL** (203)

MMTT

KIVÁLASZTÁS FOLYAMATA

8174

- Azonosított publikációk száma

7415

- Publikációk a duplikációk eltávolítása után

258

- Cím-absztrakt szelekció utáni bennmaradt publikációk

45

- Megfelelő full-text publikációk

Szakirodalmi szelekcióban segítséget nyújtottak: Lilla Réthy Réka Csaba

MMTT

1. ÁBRA: A szorongás prevalenciája pancreatitis-es betegek populációjában

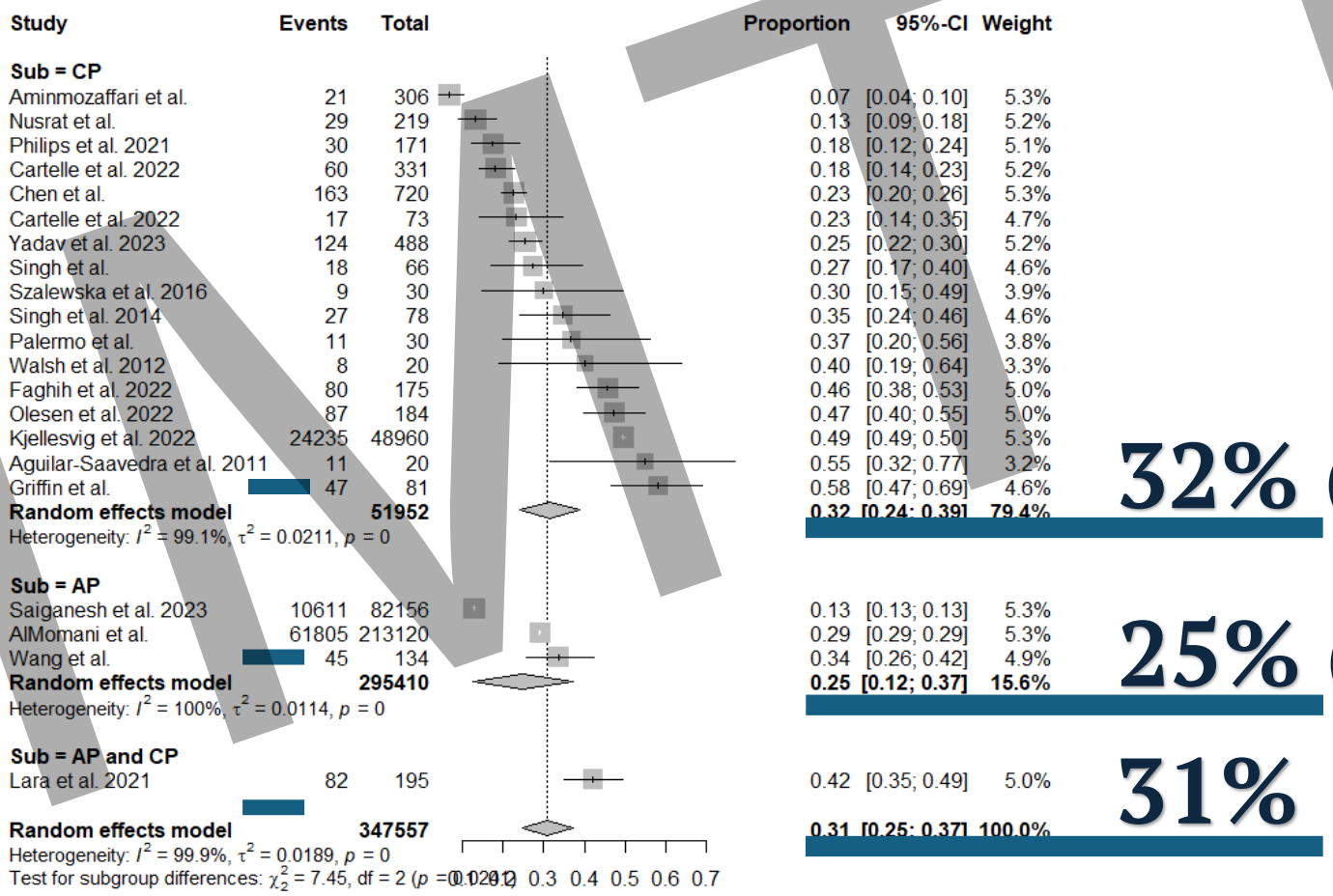

32% (CP)

25% (AP)

31%

(CP: chronic pancreatitis
AP: acute pancreatitis)

MMTT

2. ábra Adepresszió prevalenciája pancreatitis-es betegek populációjában

Study	Events	Total	Proportion	95%-CI	Weight
Sub = AP or CP					
Chaudhary et al.	515259	7158894	0.07	[0.07; 0.07]	3.2%
Lara et al. 2021	82	195	0.42	[0.35; 0.49]	3.1%
Random effects model		**7159089**	**0.24**	**[0.00; 0.59]**	**6.3%**
Heterogeneity: I^2 = 99%, τ^2 = 0.0601, p < 0.0001					
Sub = CP					
Aminmozaffari et al.	24	306	0.08	[0.05; 0.11]	3.2%
Philips et al. 2020	16	171	0.09	[0.05; 0.15]	3.2%
Nusrat et al.	35	219	0.16	[0.11; 0.22]	3.2%
Dunbar et al. 2020	223	1357	0.16	[0.14; 0.19]	3.2%
Persaud et al. 2021	27184	152079	0.18	[0.18; 0.18]	3.2%
Singh et al.	15	66	0.23	[0.13; 0.35]	3.0%
Yadav et al. 2023	119	488	0.24	[0.21; 0.28]	3.2%
Singh et al. 2014	22	78	0.28	[0.19; 0.40]	3.0%
Cartelle et al. 2022	94	331	0.28	[0.24; 0.34]	3.2%
Faghih et al. 2022	67	175	0.38	[0.31; 0.46]	3.1%
Phillips et al. 2022	5	13	0.38	[0.14; 0.68]	2.1%
Olesen et al. 2022	71	184	0.39	[0.32; 0.46]	3.1%
Phillips et al. 2020	66	171	0.39	[0.31; 0.46]	3.1%
Chen et al.	278	720	0.39	[0.35; 0.42]	3.2%
Palermo et al.	12	30	0.40	[0.23; 0.59]	2.6%
Marion-Audibert et al. 2010	69	150	0.46	[0.38; 0.54]	3.1%
Sarkar et al. 2022	261	558	0.47	[0.43; 0.51]	3.2%
Kjellesvig et al. 2022	25263	48960	0.52	[0.51; 0.52]	3.2%
Balliet et al. 2012	360	692	0.52	[0.48; 0.56]	3.2%
Barth et al. 2014	169	307	0.55	[0.49; 0.61]	3.1%
Cartelle et al. 2022	42	73	0.58	[0.45; 0.69]	2.9%
Griffin et al.	47	81	0.58	[0.47; 0.69]	3.0%
Walsh et al. 2012	12	20	0.60	[0.36; 0.81]	2.4%
Sarkar et al. 2018	125	208	0.60	[0.53; 0.67]	3.1%
Aguilar-Saavedra et al. 2011	13	20	0.65	[0.41; 0.85]	2.4%
Morgan et al.	78	115	0.68	[0.58; 0.76]	3.1%
Parasar et al	27	31	0.87	[0.70; 0.96]	2.9%
Random effects model		**207603**	**0.41**	**[0.33; 0.48]**	**81.1%**
Heterogeneity: I^2 = 99.9%, τ^2 = 0.0366, p = 0					
Sub = AP					
Khoudari et al. 2020	2338	11517	0.20	[0.20; 0.21]	3.2%
Wang et al.	46	134	0.34	[0.26; 0.43]	3.1%
AlMomani et al.	76084	213120	0.36	[0.35; 0.36]	3.2%
Random effects model		**224771**	**0.30**	**[0.20; 0.40]**	**9.5%**
Heterogeneity: I^2 = 99.9%, τ^2 = 0.0074, p = 0					
Sub = AP and CP					
Lara et al. 2021	78	195	0.40	[0.33; 0.47]	3.1%
Random effects model		**7591658**	**0.38**	**[0.32; 0.45]**	**100.0%**
Heterogeneity: I^2 = 100.0%, τ^2 = 0.0340, p = 0					
Test for subgroup differences: χ^2 = 3.91, df = 3 (p = 0.2716)					

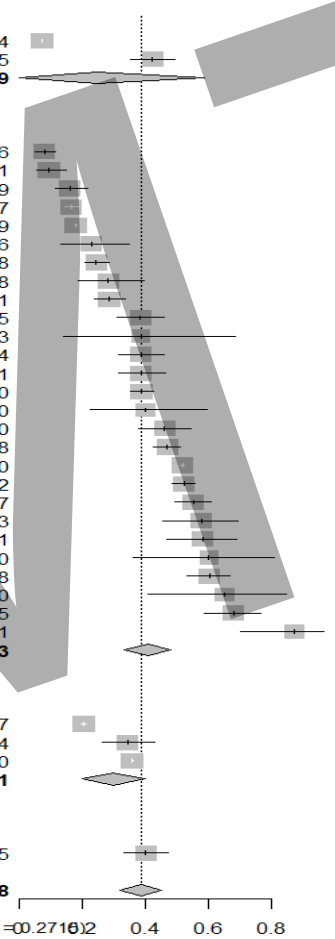

41% (CP)

30% (AP)

38%

(CP: chronic pancreatitis
AP: acute pancreatitis)

MINTT

Globális prevalencia: szorongás (4%) depresszió (5%) (WHO)

IBD: szorongás (**20%**) és **depresszió** (**15%**) **prevalenciája**

KONKLÚZIÓ:

Jelentős szorongásos-depresszív tünetképzés tapasztalható a pancreatitis-es betegek körében.

IMPLIKÁCIÓ A GYAKORLATBAN

1. Guideline revízió
2. A pancreatitis ellátásában, követésében pszichológiai terápiákat kell integrálni a betegellátásban.

IMPLIKÁCIÓ A KUTATÁSBAN

1. Prospektív valamint intervenciós kutatásokra van szükség.

MMTT

(IBD: Inflammatory bowel disease
WHO: World Health Organization)

II. Az akut hasnyálmirigy-gyulladásban szenvedő betegek szorongásos-depresszív tünetképzésének kockázati tényezői és dinamikája

PROBLÉMA: *a mentális zavarok növelik a nem kívánt klinikai kimenetelek előfordulását* [1]

LEHETSÉGES MEGOLDÁS: "***Célzott prevenció***[...] [to] *a nem kívánt klinikai kimeneteleket csökkendentő.*" [3]

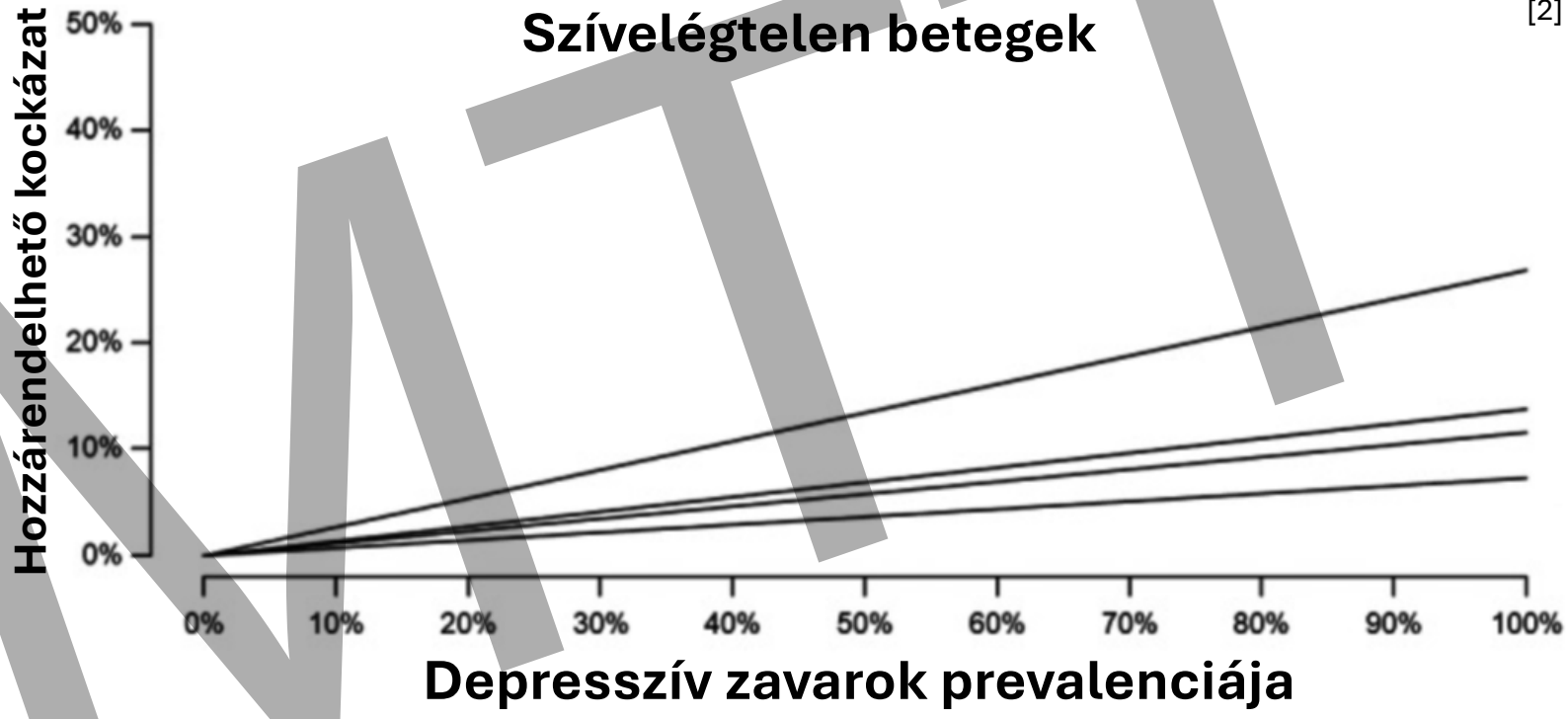

[2]

[2]

CÉL: vizsgáljuk meg, hogy a pszichológiai változók milyen kapcsolatban vannak a pancreatitis kimeneteleivel.

MMTT

[1] – Dragioti, E et al. World Psychiatry (2023); [2] – Morris G, et al. Neurosci Biobehav Rev (2019); [3] -- Lando J et al Prev Chronic Dis (2006)

3. ÁBRA: Változás a pszichológiai score-okban

Szorongás és depresszió (HADS)

- Súlyos
- Középsúlyos
- Átlagos

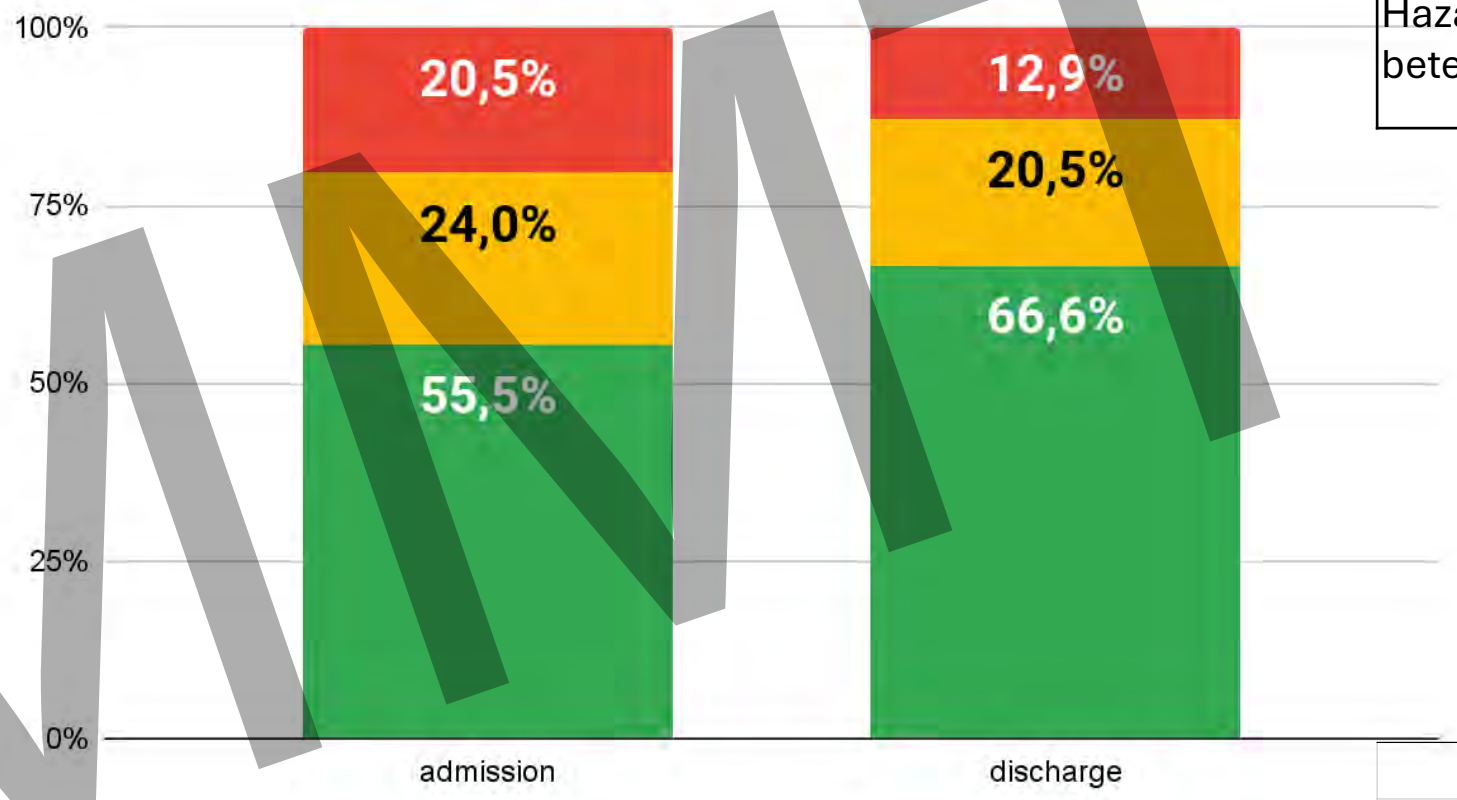

Hazabocsátott betegek száma	772

Ettől: 2024. február 1.
Eddig: 2024. December 31.

HADS: Hospital Anxiety and Depression Scale

MMTT

4. ábra: Pszichológiai score-ok és AP-típusok

Szorongás és depresszió (HADS)

- Súlyos
- Középsúlyos
- Átlagos

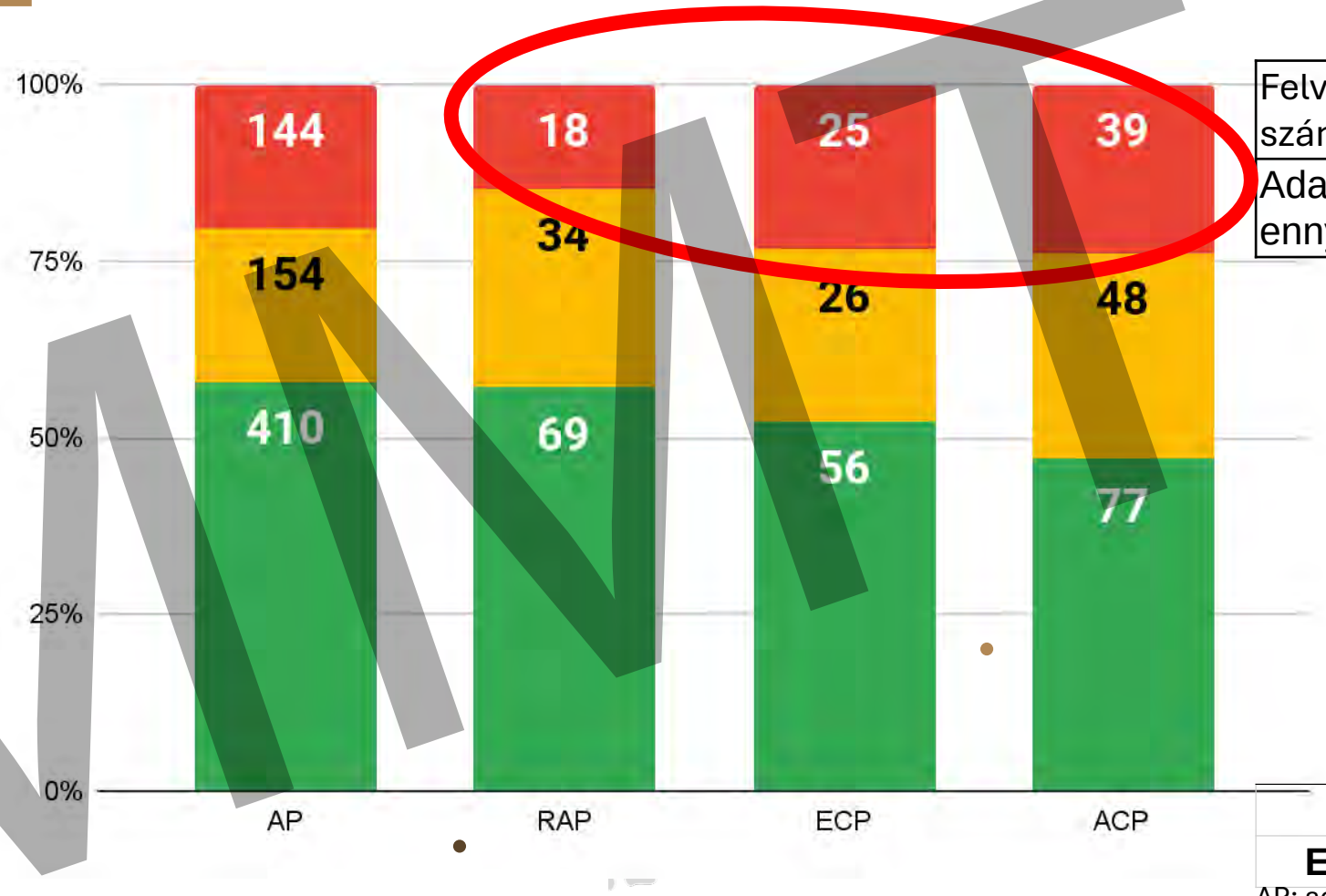

Felvett betegek száma:	1263
Adat elérhető volt ennyi esetben:	1100

Ettől: 2023. május 1.

Eddig: 2024. december 31.

AP: acute pancreatitis
RAP: recurrent acute pancreatitis
ECP: early chronic pancreatitis
ACP: acute-on-chronic pancreatitis
HADS: Hospital Anxiety and Depression Scale

MINTA

5. ábra: Depresszió és szorongás eloszlása etiológia mentén

Szorongás és depresszió (HADS)

- Súlyos
- Középsúlyos
- Átlagos

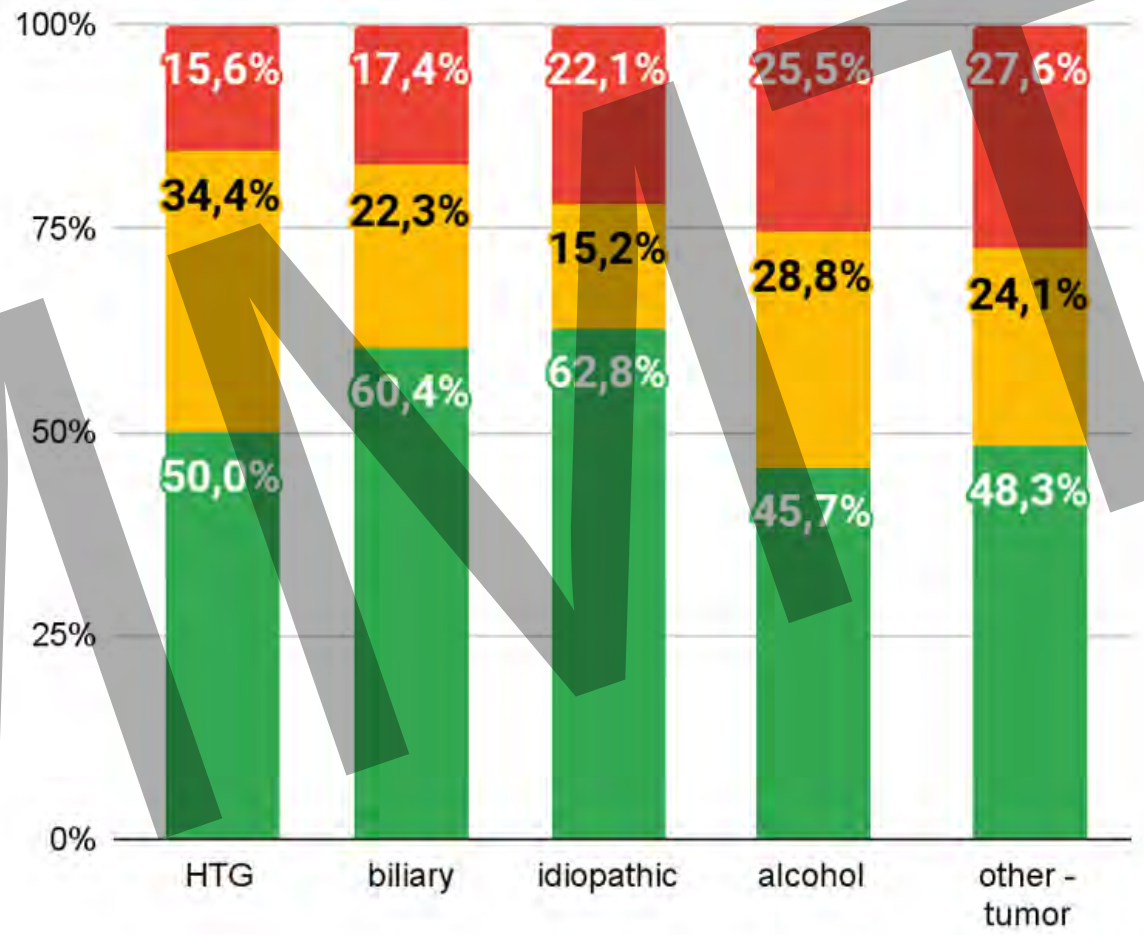

n = 32 507 145 267 29

Felvett betegek száma:	1263
Adat elérhető volt ennyi esetben:	1104

Ettől: 2023. május 1.
Eddig: 2024. december 31.

HADS: Hospital Anxiety and Depression Scale

MMTT

TRANSZLÁCIÓS MEDICINA
TRANSLATIONAL MEDICINE

Köszönöm a figyelmet!

„Az első vagyon az egészség”.
(Emerson)

MINTA